

ALGEMEEN REGISTER

OP

CORPUS I, II EN III.

A

Aalst. Johannes XXII beveelt den cantor der O. L. Vrouwenkerk te Antwerpen aan het Begijnhof van Aalst de goederen te doen terugkeeren, die ervan werden vervreemd (7 Sept. 1317), III, 161; — vier godslasteraars dezer plaats te Gent gebannen (20 Dec. 1480), II, 272.

Aalst (Jan van). Zie JAN VAN AALST.

Aardenburg. De Begijnen worden er vrij van alle ketterij bevonden na een onderzoek namens paus Johannes XXII en Willem, bisschop van Doornik, ingesteld (17 Mei 1328), I, 178-181; II, 391.

Aarschot. De Begijnen dier plaats door Adolf, bisschop van Luik, vrijgesproken van ketterij (24 Oct. 1324), II, 86-88.

Abbas. Zie NICOLAAS.

Abbatia (Johannes de). Zie JAN DE L'ABBAYE.

Abbaye (Jan de l'). Zie JAN DE L'ABBAYE.

Abbé (l') de peu de sens. Zie JAN LAVITE.

Abcouwe (Wendelmoet van). Zie WENDELMOET VAN ABCOUWE.

Absalon Oskin, priester, promotor van den officiaal van Doornik, vraagt namens den bisschop eene reeks afschriften der processtukken van den ketter Nicolaas Serrurier (28 Jan. 1422), II, 243-246.

Abt (de). Zie NICOLAAS.

Acarin (Jacob). Zie JACOB ACARIN.

Ada de Ronville, kanunnik te Atrecht, ontvangt van paus Gregorius IX instructies over de behandeling en het onderhouden van gevangen ketteren (12 Febr. 1237), III, 178.

Adam, ketter van Atrecht (1182-1183), I, 47-48, 51.

Adam de Lans, predikheer van 't klooster van Rijsel (15de eeuw), III, 153.

Adela, gravin van Vlaanderen, wordt door paus Gregorius VII tegen den ketter Hubertus opgehitst (10 Nov. 1076), I, 10-11.

Adolf van der Mark, bisschop van Luik, vaardigt een reglement uit voor de Begijnen van St. Christoffel te Luik (3 Juli 1323), II, 88; — wordt door paus Johannes XXII gelast met een onderzoek ten gunste der rechtgeloo-vige Begijnen van zijn bisdom (22 Juni 1324), II, 85-86; — vaardigt eene vrij-spraak uit ten voordeele der Begijnen van St. Christoffel (Luik), Tongeren, Maastricht, St. Truiden, Leuven, Tienen, Zoutleeuw, Diest, Borg-loon, Hasselt en Aarschot (24 Oct. 1324), II, 86-88; — vaardigt eene vrij-spraak uit ten voordeele der Begijnen van Roermond (1 Maart 1325), II, 88-89; — vaardigt een reglement uit voor de Begijnen van St. Christoffel te Luik (23 April 1325), II, 88; — vaardigt nog een reglement uit voor de Begijnen van St. Christoffel te Luik (Sept. 1325), II, 88; — verbiedt aan de Brabantsche ambtenaars de Begijnen van Zoutleeuw in hunne goederen te verontrusten (15 Jan. 1335), II, 301-303; — verbiedt den priesters de geban-vloekten tweemaal gedurende de mis af te roepen, tenzij het ketters geldt (7 Oct. 1337), III, 13.

Adriaan Baert, te Brugge wegens lastering van God en zijne heiligen de tong doorboord (1511-1512), I, 501.

Adriaan Castelain, te Gent wegens godslastering voor tien jaar gebannen (8 Jan. 1493), II, 280.

Adriaan Collin, voorzitter van den Raad van Vlaanderen te Ieperen, komt op last van den hertog naar Atrecht om er de zaak der Waldenzen te onder-zoeken (12 Oct. 1460), I, 379-380.

Adriaan de Mil, predikheer, doctor in de godgeleerdheid en inquisiteur, vertrekt naar het Heilig Land (14 April 1486), III, 144; — komt van het Heilig Land te Brugge terug (14 Jan. 1487), III, 143-144; — te Brugge (1 April 1487), III, 144; — sterft te Brugge (Sept. 1492), I, 487; III, 144.

Adriana (Adrienne) Faneuse, ketterin, in 't bisdom Kamerijk ter dood gebracht (vóór 1430), I, 318.

Ægidius. Zie GILLIS.

Ægidius, monnik, kanunnik van St-Nicolas-des-Prés te Doornik, vergezelt, uit eigen beweging, de Doorniksche Geeselaars op hunne tochten (Oct. 1349), II, 98, 104.

Ægidius Boogris, ketter, die door list van eenen priester in 't Kamerijk-sche levend verbrand werd (c. 1236), I, 104-106. (Zie ook ELIGIUS.)

Ægidius Cantor, zestigjarige Brusselsche ketter, hoofdman der *Homines intelligentiae*; zijne kettersche leeringen (12 Juni 1411), I, 267-279.

Ægidius Carlerius. Zie GILLIS CARLIER.

Ægidius Charrondelli, predikheer, door paus Leo X als inquisiteur in het koninkrijk Frankrijk aangesteld (1 April 1514), I, 505.

Ægidius van Holland, predikheer, door paus Julius II als inquisiteur over het bisdom Luik aangesteld (8 Febr. 1505), I, 495.

Aelais. Zie ALEID.

Aelis. Zie ALEID.

Aerens (Pieter). Zie PIETER AERENS.

Aernt Aerntsz. Zie AREND AERNTSZ.

Aerntsz. (Aernt). Zie AREND AERNTSZ.

Aernt van Hoern. Zie AREND VAN HOORN.

Agnes (Agniete) vander Ameyde, begin, wegens haar niet ter kerk gaan vóór den magistraat van Utrecht ter verantwoording verschenen (1427), III, 74.

Agnes (Agniete) vander Meer, begin, wegens haar niet ter kerk gaan vóór den magistraat van Utrecht ter verantwoording verschenen (1427), III, 74.

Ahuys (Hendrik van). Zie HENDRIK VAN AHUYS.

Ailly (Pierre d'). Zie PIETER D'AILLY.

Aimery (Hugo). Zie HUGO AIMERY.

Aix-la-Chapelle. Zie AKEN.

Aken (Aquisgranum). Dansers, zoo mannen als vrouwen, aldaar (15 Juli 1374), I, 236; II, 144; III, 40; — van daar komen Dansers naar 't land van Luik (Juli-Sept. 1374), I, 231, 233, 236; II, 144, 149; III, 40; — duivel-bezwering aldaar (1374), I, 233, 235.

Alaert (Daniel). Zie DANIEL ALAERT.

Alamania (Alamania, in partibus Alamaniae). Zie DUITSCH RIJK.

Alard le Preudhomme, stedelijk beambte te Rijsel (1429-1430), III, 76.

Alarts (Daniel). Zie DANIEL ALAERT.

Alauda. Zie EUSTACIUS LEEUWERCKE.

Alaydis. Zie ALEID (AELAIS).

Alberik, aartsbisschop van Reims, krijgt bevel van paus Innocentius III om de godslastering te keer te gaan (14 Maart 1213), I, 64-65.

Albienses, Albigenses (kettische secte), breiden zich uit Zuid-Frankrijk naar andere gewesten uit (1163), I, 39; — in onze gewesten (1236-1238), I, 104-106, 112; — te Atrecht (1238), III, 160; — in Zuid-Frankrijk (1243), I, 114-115.

Aleaume Polet, voortvluchtige ketter van Rijsel; hertog Philips van Bourgondië beveelt zijne aanhouding (11 Maart 1430), I, 313.

Aleid (Aelais, Alaydis), kettische tooverheks, te Kamerijk door den inquisiteur Robert verbrand (17 Febr. 1236), II, 42-44, 46.

Aleid (Alis), kettische vrouw van de secte der Waldenzen, te Nijvel op de pijnbank gelegd en uit Brabant gebannen (1459-1460), II, 265.

Aleid (Alheydis) Cluten, overste der Zusters van Utrecht, wordt door Wermbold van Buscop naar Renen gezonden om er de Zusters tegen den inquisiteur te sterken (c. 1393 of 1394), II, 153-155.

Aleid (Alyt) Sweders, begijn, wegens haar niet ter kerk gaan vóór den magistraat van Utrecht ter verantwoording verschenen (1427), III, 74.

Aleid (Alyt) wten Leen, wegens haar niet ter kerk gaan vóór den magistraat van Utrecht ter verantwoording verschenen (1427), III, 74.

Alemania. Zie DUTSCH RIJK.

Alexander III, paus, houdt te Montpellier een concilie tegen de vorsten, die de ketters begunstigen (17 Mei 1162), I, 36; — spoort den aartsbisschop van Reims tot zachtheid jegens de ketters aan (23 Dec. 1162), I, 36-37; — wordt door Lodewijk VII, koning van Frankrijk, berispt over zijne zachtheid jegens de ketters van Vlaanderen (1162), I, 37-38; — verontschuldigt zich dienaangaande (11 Jan. 1163), I, 38-39; — houdt te Tours een concilie tegen de ketters en hunne aanhangers (19 Mei 1163), I, 39; — spoort aartsbisschoppen (van Reims, enz.) aan om eene bijzondere ketterij te onderdrukken (2 Juni 1170), I, 44-45; — houdt te Rome (Lateraan) een concilie tegen de ketters (19 Maart 1179), I, 46-47; II, 384.

Alexander IV, paus, verleent volmacht aan den prior der predikheeren van Parijs om de kettervervolgung te leiden (10 Maart 1255), I, 123-124; — ontslaat de predikheeren van Besançon, op hun verzoek, van de kettervervolgung in Bourgondië en Lotherrijk (21 Aug. 1255), I, 124; — stelt, op verzoek van koning Lodewijk den Heilige, den provinciaal der predikheeren in Frankrijk en den gardiaan der minderbroeders van Parijs tot inquisiteurs in het koninkrijk Frankrijk aan (13 Dec. 1255), I, 125-128; — laat te Kamerijk het heffen eener belasting op de geestelijke goederen toe, om de schulden der kettervervolgung te dekken (9 Jan. 1257), I, 128-130, 639; — brengt het getal der predikheeren-inquisiteurs in Frankrijk van twee op zes en machtigt den prior van Parijs om ze aan te stellen of door anderen te vervangen (13 April 1258), I, 130; — herhaalt de statuten tegen de ketters (25 April 1260), I, 131; — machtigt de Fransche inquisiteurs om aan de berouwhebbende ketters de biecht en de communie niet te weigeren (30 April 1260), I, 131-132.

Alexander VI, paus, komt te vergeefs in de zaak der bezetene kloosterzusters van Le Quesnoy tusschen (22 Febr. 1491), I, 486; II, 392; — stelt den predikheer Michiel François als inquisiteur in de Nederlanden aan (1493), I, 487-488; — stelt den predikheer Jan Cosard als inquisiteur in 't koninkrijk Frankrijk aan (1 Juni 1494), I, 488-489; — stelt den predikheer Jan Brehali als inquisiteur in hetzelfde koninkrijk aan (14 Oct. 1497), I, 489-490; — op zijn bevel wordt het predikheerenklooster van Luxemburg hervormd (2-9 Juli 1502), III, 167-168.

Alexander II van Oeren, bisschop van Luik, houdt aldaar eene bisschoppelijke synode (13 Maart 1166), waarop Lambert le Bègue eene rol speelde, blijkens zijn verweerschrift aan Calixtus III (c. 1175-1177), II, 24, 27-28.

Alfons. Zie GONZALVE.

Aliaco (Petrus de). Zie PIETER D'AILLY.

Alkmaar. Jan, priester, geboortig uit die stad, herroept vóór het algemeen Concilie van Constanz zijn kettersch schrift, dat verbrand wordt (April(?) 1418), I, 297; III, 51-55.

Alne (Anne) bij Thuin. De abt hier plaats vervolgt de nonnen van Robermont, die eene reformatie van haar klooster willen bewerken (c. 1406), II, 193-194; — de cijnshouder der abdij, Jehan de Geef, ondersteunt ze integendeel (c. 1406), II, 193.

Alphonse. Zie GONZALVE.

Amedeus, hertog van Savoye, wordt door eene breve van paus Martinus V aangespoord om den bisschop van Lausanne in het straffen van den wederspannigen ketter Nicolaas Serrurier krachtadig bij te staan (na 12 Nov. 1423), II, 256, 258-259.

Amelberge Jacobs, verdachte vrouw, wordt na lange jaren gevangenschap te Gent in vrijheid gesteld (14-16 Febr. 1478), I, 444.

Americus, ketter, wordt door de Luiksche geestelijkheid aan paus Lucius II gezonden (tusschen Maart en 12 Mei 1145), I, 31-33; II, 384.

Amejde (Agniete vander). Zie AGNES VANDER AMEYDE.

Amiens (bisdom). De predikheer Jan Vassoris als inquisiteur in het bisdom aangesteld (1 Febr. 1488), III, 149; — Jan Vassoris als inquisiteur bevestigd (29 Mei 1491), III, 150; — de predikheer Matthias Capitoli tot inquisiteur in het bisdom aangesteld (19 Nov. 1504), III, 155.

Amiens (stad). De baljuw hier treedt op als gevolmachtigde van den Franschen koning met twee anderen in de zaak der aanhouding en vervolging der Tempelridders (11 Oct. 1307), II, 52-59; — een bode wordt door den magistraat van Rijsel naar die stad gezonden om er inlichtingen in te winnen aangaande het verbeurdverklaren van goederen van verbrande ketteren (7-15 Dec. 1429), III, 77-79; — de bisschop laat de aldaar aangehouden personen, verdacht tot de secte der Atrechtsche Waldenzen te behooren, in vrijheid stellen en weigert aan die ketterjacht deel te nemen (10-22 Juni 1460), I, 360; — Noël Ferre, geboortig van Amiens, te Mantes als Waldens vervolgd, verklikt verscheiden Waldenzen van Amiens, Atrecht, enz., en wordt te Mantes verbrand (26 Aug. 1460), III, 111-112.

Amiens (Johanna d'). Zie JOHANNA D'AMIENS.

Amilius van Assche. Zie MELIS VAN ASSCHE.

Amsterdam. Aldaar woont de ketterische priester Nicolaas van Naarden (1458), I, 338-339.

Andreas Carnificis, predikheer, prior van het klooster van Dowaai, schrijft brieven aan Gillis Carlier over eene verdachte stelling te Dowaai en te Kamerijk gepredikt (1466), I, 416, 419-420; — vermeld onder den naam van *Andreas* (vóór 23 Nov. 1472), I, 440-441.

Andreas Caulis, predikheer, inquisiteur te Brugge (1505-1526), I, 496.

Andreas de Ochsenfurt, professor der godgeleerde Faculteit te Keulen, hecht zijne goedkeuring aan den *Malleus maleficarum* (vóór 19 Mei 1487), III, 144, 146, 147.

Andreas Hugo van Delft, predikheer, inquisiteur te 's Gravenhage (1512), I, 503; — sterft te Antwerpen (6 Maart 1526), I, 503.

Anevelin. Zie ENNEVELIN.

Angèle (Jehan). Zie JAN ANGELI.

Angeli (Johannes). Zie JAN ANGELI.

Angelus (of **Antonius?**), kardinaal van Verona, ontvangt van Pierre d'Ailly en van Johannes de Gerson te Constanz hunne veroordeeling van Grabow's aanklacht tegen de Broeders en Zusters van het gemeene leven (c. 1418), II, 220-221, 222-224; — wordt door den paus met het beroepsgeding van Nicolaas Serrurier gelast, maar sterft vóór het einde ervan (vóór 11 Dec. 1419), II, 229-237.

Angenost (Jan). Zie JAN ANGENOST.

Angers. Bruno, bisschop van Angers, ketter (c. 1050), I, 8-10.

Angniaulx (Gille des). Zie GILLIS DES ANGNIULX.

Angulo (Jan de). Zie JAN DE ANGULO.

Anne. Zie ALNE.

Annibaldus, senator van Rome, vaardigt met het volk tegen de ketters eene wet uit, die paus Gregorius IX ter naleving aan de wereldlijke macht der christene landen oplegt (25 Juni (?) 1231), I, 78-80.

Antonius, kardinaal van Aquileja, leidt het kettergeding tegen den predikheer Matthaeus Grabow te Constanz (Mei 1419), II, 225-227; — leidt het laatste gedeelte van het beroepsgeding van den ketter Nicolaas Serrurier en spreekt te Florence het eindvonnis uit (11 Dec. 1419), II, 229-237, 241, 244-245, 254-255.

Antonius (?), kardinaal van Verona. Zie ANGELUS, kardinaal van Verona.

Antonius Duterne, vicaris der minderbroeders voor de provincie Frankrijk, vertegenwoordigt de minderbroeders van Doornik in het sluiten van hunne overeenkomst met het kapittel van Doornik in de zaak van Jan Angeli (1-2 Maart 1483), III, 135-138.

Antonius Guidonis, klerk van het bisdom Avignon, pauselijk en keizerlijk notaris, stelt te Constanz eene reeks acten op als notaris der Spaansche natie (12 April 1418), II, 215, 216.

Antoon Laecman van Zon, waarschijnlijk inquisiteur, sterft te Leuven (1453), I, 335-336.

Antoon Martins, gezeid *Poy*, in het baljuwschap Brugge wegens diefstal gegeeseld en wegens godslastering de tong doorboord (1512-1513), III, 159.

Antoon Sacquespée, zeer rijke burger en schepen van Atrecht, als ketter van de secte der Waldenzen te Atrecht vervolgd (16 Juli-14 Aug. 1460), I, 372-373, 376-378; — onder eede van getuigen in vrijheid gesteld (24 Nov. 1460), I, 384-386; — door het Parlement van Parijs plechtig in zijne eer hersteld (20 Mei 1491), I, 460-483.

Antwerpen (*Anvers*). Tanchelm, omringd met drieduizend gewapende aanhangers, strooit er zijne ketterij, maar zij wordt er door den heiligen Norbertus en zijne helpers uitgeroeid (begin der 12de eeuw), I, 22-29; II, 3, 4, 5; — de ketter Willem Cornelisz. krijgt er aanhangers (c. 1241), I, 113-114; — een predikheerenklooster wordt er gesticht tot uitroeijing der ketterij (c. 1241), I, 113-114; — Guiardus, bisschop van Kamerijk, sterft in de abdij van Afflighem, terwijl hij op weg is om Antwerpse ketteren te gaan vervolgen (1247), I, 118-119; — lijst van de dolingen der Antwerpse ketteren (c. 1250), I, 119-120; — het lijk van Willem Cornelisz. wordt er op bevel van den Kamerijkschen bisschop ontgraven en verbrand (c. 1252), I, 120-121; — hertog Jan I van Brabant neemt de Antwerpse Begijnen onder zijne bescherming (Dec. 1285), I, 146; — hertog Jan I van Brabant neemt de Antwerpse Beggarden onder zijne bescherming (1296), I, 522; — de cantor der O. L. Vrouwenkerk aldaar krijgt van paus Johannes XXII het bevel, aan het Begijnhof van Aalst de goederen te doen terugkeeren, die ervan werden vervreemd (7 Sept. 1317), III, 101-102; — de abt der St. Bernardusabdij aldaar spreekt de Brusselsche Begijnen vrij als een der drie commissarissen van den Kamerijkschen bisschop (8 Dec. 1323), II, 81-83, 84; — Pieter, bisschop van Kamerijk, stelt, op last van paus Johannes XXII, een gunstig onderzoek in aangaande de zeden en de leerstelsels der Antwerpse Begijnen, welk onderzoek geschiedde door de zorgen van Jan van Aalst, pastoor van Moortzele, en de dekens van St. Gudula te Brussel en van O. L. Vrouwenkerk te Antwerpen (23 Febr. 1324), I, 173-175; II, 391; III, 6-7; — vier vleescheters in de vasten worden tijdelijk gebannen en tot bedevaarten veroordeeld (31 Maart 1515), I, 505-506; — Kathelijne wegens lastering van het Heilig Sacrament tijdelijk gebannen en tot eene bedevaart en boetedoening in de processie veroordeeld (17 en 20 Aug. 1519), I, 517-518.

Apostasie. Hoe zij in het hertogdom Brabant beschouwd en behandeld werd (1495), II, 287-288.

Apostoli. Zie BEGGARDEN.

Aquileja (Antonius, kardinaal van). Zie ANTONIUS.

Aquino (Thomas van). Zie THOMAS VAN AQUINO.

Aquisgrano (Wilhelmus de). Zie WILLEM VAN AKEN.

Aquisgranum. Zie AKEN.

Ar., priester, die uit dwang en schrik eene valsche getuigenis tegen Lambert le Bègue sprak (c. 1175-1177), II, 14-18.

Arboisius (Philips). Zie PHILIPS ARBOISIUS.

Arend (Aernt) **Aerntsz.**, te Leiden gemengd in de zaak van den godslasteraar Willem Duyker Ysbrantsz. (vóór 1440), II, 310.

Arend van Hoorn (Aernt van Hoern), bisschop van Utrecht, vermeldt de Dansers van 1374 in eenen zendbrief (31 Mei 1375), III, 45.

Arkel (Jan van). Zie JAN VAN ARKEL.

Armen van Lyon. Zie WALDENZEN.

Arnaldistae, kettersche secte (1184), I, 52-55; — (1220), I, 70-71; — (1229), I, 75; — (1231), I, 76-80; — (1511), I, 499-500.

Arnold, aartsbisschop van Keulen, veroordeelt den Brabantschen ketter Jonas als behoorende tot de secte der Catharen (1152-1157), I, 34-35.

Arnold, abt van Dikningen, geeft een gunstig oordeel over de Broeders en Zusters van het gemeene leven (24 Dec. 1397), II, 174-176; — dit oordeel samengevat met dat van andere godgeleerden der geestelijke provincie Keulen (1398), II, 176-181.

Arnold Kolich van Euskirchen, gezworen klerk te Keulen, maakt, op verzoek der inquisiteurs Hendrik Institoris en Jacob Sprenger, eene acte op betreffende de goedkeuring van hunnen *Malleus maleficarum* door verscheiden professoren van de godgeleerde Faculteit van Keulen (19 Mei 1487), III, 145, 148.

Arnoldus, Vlaamsche ketter, te Keulen verbrand (2-5 Aug. 1163), I, 40-44.

Arnolinus, haarkapper, te Châlons-sur-Marne door den inquisiteur Robert als ketter verbrand (1235), II, 46.

Arnulphus de Poest, priester, pauselijk, keizerlijk en bisschoppelijk notaris, te Kamerijk in het kettergericht van Willem van Hildernissem werkzaam (12 Juni 1411), I, 269, 279.

Arras. Zie ATRECHT (*stad*).

Artois (graafschap). Vele ketters vervolgd en verbrand of door de water- en vuurproef en eene goede biecht gered (1182-1183), I, 47-52; — de inquisiteur Robert vervolgt en verbrandt er ketters (1236), I, 104-106; — de Bretonsche karmeliet Thomas Conecte predikt er verdachte sermoenen (1428), I, 307-310; — aan zijne ambtenaars van het graafschap Artois schrijft hertog Philips van Bourgondië tegen twintig voortvluchtige ketters maatregelen voor (11 Maart 1430), I, 312-314. (Zie ook ATRECHT, *stad en bisdom*).

Arvin (Petrus d'). Zie PIETER d'ARVIN.

Asq bij Rijsel. De inquisiteur Robert laat er ketters aanhouden en verbranden of kerkeren (1236), II, 42-45.

Assche (Amilius van). Zie MELIS VAN ASSCHE.

Asselines, minderbroeder van het klooster van Doornik, preekt aldaar op last van zijn klooster (vasten van 1482), III, 128.

Asso, bisschop van Atrecht, helpt den inquisiteur Robert in het vervolgen en verbranden van ketters (vóór 2 Maart 1236), I, 95-98, 104-107; II, 385; — verklaart, dat de inquisiteur Robert den ketter Hendrik Hukedieu vervolgd heeft (April 1244), I, 115-116.

Athenes? (Jacotin van). Zie JACOB d'ATHIES.

Athies (Jacob d'). Zie JACOB d'ATHIES.

Atrecht (Arras, *bisdom*). Ketters uit Italië afkomstig en kettervervolging aldaar (Jan. 1025), I, 1-5; II, 384; — paus Eugenius III beveelt strengheid tegen de Atrechtsche ketters aan (5 Febr. 1153), I, 33-34; — verbranding

van den ketterschen priester Robert (1172), I, 45; — vele ketters vervolgd en verbrand of door de water- en vuurproef en eene goed biecht gered (1182-1183), I, 47-52; — paus Lucius III zendt den bisschop de statuten tegen de ketters ter stipte uitvoering over (4 Maart 1185), I, 56-59; — paus Innocentius III beveelt eenen verhardn ketterschen priester in den kerker te werpen (19 April 1208), I, 63-64; — de bisschop woont te Kamerijk het verbranden bij van meer dan twintig ketters onder de leiding van den inquisiteur Robert (17 Febr. 1236), II, 42-44; — Lodewijk IX de Heilige, koning van Frankrijk, regelt de wijze van verdeeling van de aangeslagen goederen der ketters ten tijde van Broeder Robert verbrand (na 1236), III, 1-2; — paus Gregorius IX geeft den bisschop, den aartsdiaken en den kanunnik Ada de Ronville van Atrecht instructies nopens de behandeling en het onderhouden van gevangen ketters (12 Febr. 1237), III, 178; — de Inquisitie wordt in het predikheerenklooster te Atrecht ingesteld (1238) en blijft er werkzaam tot 1560, II, 49; — de bisschop wordt door paus Johannes XXII gelast met een onderzoek ten gunste der rechtgeloovige Begijnen van zijn bisdom (24 Nov. 1321), II, 80-81; — de bisschop herstelt de Begijnen van Dowaaï in hunne eer (16 Aug. 1323), III, 7-8; — in dit bisdom en in de omliggende veel geheime bijeenkomsten van ketters (c. 1417), II, 207; — zestien ketters van Dowaaï en omstreken, te Atrecht door den bisschop Martin Porée en den inquisiteur Pieter Floure onderzocht, worden er door den bisschop bepreekt en tot verschillende straffen veroordeeld, zeven hunner tot den brandstapel (25 Maart-10 Mei 1420), I, 299-303; III, 56-63; — de bisschop vraagt het oordeel van den Kamerijkschen deken Gillis Carlier over verdachte stellingen door eenen karmeliet te Valencijn gepredikt (1459), I, 342-345; — beruchte vervolgingen tegen de Waldenzen (einde 1459-6 Jan. 1462), I, 345-361, 367-397; III, 89-109; — een karmeliet predikt er twee verdachte sermoenen (vóór 23 Nov. 1472), I, 434-436; — Jan Vassoris, van het predikheerenklooster van St. Omaars, als inquisiteur in het bisdom bevestigd (17 Juni 1479), III, 122; — Jan Vassoris als inquisiteur bevestigd (15 Juni 1480), III, 122; — Jan Vassoris als inquisiteur bevestigd (22 Oct. 1484), III, 141; — Jan Vassoris, vicaris-generaal der predikheerenorde, als inquisiteur bevestigd (4 Juli 1486), III, 143; — Jan Vassoris, als inquisiteur bevestigd (18 Juni 1487), III, 149; — Jan Vassoris, als inquisiteur bevestigd (1 Febr. 1488), III, 149; — Jan Vassoris, als inquisiteur bevestigd (29 Mei 1491), III, 150; — de predikheer Matthias Capitoli tot inquisiteur in het bisdom aangesteld (19 Nov. 1504), III, 155. (Zie ook *ATRECHT, stad*, en *ARTOIS*.)

Atrecht (Arras, stad). Vier ketters, waaronder Adam de Geleerde (*litteratus*) en Radulfus, aldaar gekerkerd en meer anderen vervolgd en verbrand (1182), I, 47-52; — Willem, bisschop van Reims, en Philips van den Elzas, graaf van Vlaanderen, hebben er eene bijeenkomst (kort na Kerstdag 1182), I, 47-48, 49-51; — de Inquisitie wordt in het predikheerenklooster aldaar ingesteld met Pieter d'Arvin als inquisiteur (1538) en blijft er werkzaam tot 1560, II, 49; III, 160; — de inquisiteur Robert houdt er een openbaar sermoen tegen den afwezigen ketter Hendrik Hukedieu en slaat hem met al zijne helpers en aanhangers in den ban, hetgeen door bisschop Asso van Atrecht in 1244 bevestigd wordt, I, 115-116; — de Geeselaars komen zuid-

waarts tot aan die stad (1349-1350), III, 21; — de inquisiteur Pieter Floure houdt er een sermoen bij den lijkdienst van den hertog van Bourgondië (13 Oct. 1419), I, 298; — zestien ketters van Dowaa en omstreken, te Atrecht door den bisschop Martin Porée en den inquisiteur Pieter Floure onderzocht, worden er door den bisschop bepreekt en tot verschillende straffen veroordeeld, zeven hunner tot den brandstapel (25 Maart-10 Mei 1420), I, 299-303; III, 56-63; — de augustijn Jan Marlière herroept zijne ketterijen en blijft gedurende zeven jaren aldaar gevangen (vóór 1451), I, 329; III, 85; — beruchte vervolgingen tegen de Waldenzen (einde 1459-6 Jan. 1462), I, 345-361, 367-397; — een stadsbode van Rijsel komt er inlichtingen inwinnen over het aanhouden van Waldenzen (3-4 Mei 1460), III, 89; — een stadsbode van Rijsel wordt naar Atrecht gezonden om van den inquisiteur te vernemen, of er ook te Rijsel Waldenzen zijn (1460), III, 113; — zes Waldenzen worden er door het geestelijk hof veroordeeld (9 Mei 1460), III, 89-92; — de Waldenzen aldaar klagen Doornikenaars als medeplichtigen aan (vóór 17 Mei 1460), II, 263-264; — verhoog over de Waldenzen dier stad (tusschen 9 Mei en 7 Juli 1460?), III, 93-109; — negen Waldenzen worden er door het geestelijk hof veroordeeld (7 Juli 1460), I, 368-370; — de magistraat van Dowaa getuigt in een schrijven aan den magistraat van Atrecht, dat de goederen der op 10 Mei 1420 te Dowaa verbrande ketters niet werden verbeurdverklaard (21 Juli 1460), III, 109-111; — Noël Ferre, geboortig van Amiens, als Waldens vervolgd, verklikt verscheiden andere Waldenzen van Atrecht, Amiens, enz. (vóór 26 Aug. 1460), III, 111-112; — de inquisiteur Pieter Lesbroussart aldaar (1460), II, 266; III, 113; — de magistraat geeft zijn advies over het verbeurdverklaren der goederen van verbrande ketters (11 Oct. 1467), III, 115; — Jan Angenot, lid van het Parlement, dagvaardt Pieter Lesbroussart, Jan Cotus, minderbroeders, Pieter le Tainturier, bisschop van Bayruth, en Robert, bastaard van Saneuses, om het vonnis in zake der eereherstelling van de in 1460 veroordeelde Waldenzen te zien inschrijven (6 Nov. 1469), III, 116-118; — een priester wegens lastering eener reliquie vervolgd (vóór 23 Nov. 1472), I, 431-432; — stukken over de geschiedenis der veroordeelde Waldenzen (1459-1491), I, 460-462; — het Parlement van Parijs herstelt de in 1560 veroordeelde Waldenzen in hunne eer (20 Mei 1491), I, 462-475; II, 392; — plechtigheden der eereherstelling (10-18 Juli 1491), I, 476-483; — de magistraat verbiedt in het vervolg nog iemand van *vaulderie* te beschuldigen op straf van doorboring der tong en verbanning (1491), III, 151; — de oude-kleerkooper Tassar le Thériér aldaar wegens godslastering veroordeeld tot gevangenzitting op water en brood (6 Sept. 1498), III, 152-153. (Zie ook ATRECHT, *bisdom*, en ARTOIS.)

Atrio (Osto de). Zie OSTO DE ATRIO.

Audenarde. Zie OUDENAARDE.

Andomarus (St.). Zie ST. OMAARS.

Auniaux (Gilles des). Zie GILLIS DES AUGNIAULX.

Au Toupet (Jehan). Zie JAN AU TOUPET.

Auvelais (Auveloys), in het graafschap Namen. Twee vrouwen van de secte der Waldenzen gevangen en gebannen (1510-1512), I, 500.

Auvergne (Johanna d'). Zie JOHANNA DAUVERGNE.

Avesnes (Guido van). Zie GUIDO VAN AVESNES.

Avignon. Broeder Johannes du Fayt, doctor in de godgeleerdheid van de Parijsche Faculteit, houdt aldaar een plechtig sermoen tegen de Geeselaars, in tegenwoordigheid van Clemens VI en het H. College en smeekt den paus, in naam van den koning van Frankrijk en van de Faculteit, de secte uit te roeien (5 Oct. 1349), III, 28-38, 178.

B

Bachardi. Zie BEGGARDEN.

Baert (Adrien). Zie ADRIAAN BAERT.

Baggardi. Zie BEGGARDI.

Baiguine. Zie MARGARETHA LE DRUE.

Bailge (Michel). Zie MICHEL BAILGE.

Bailleul. Zie BELLE.

Baillœul (Jacques de). Zie JACOB DE BAILLŒUL.

Baillon (Jehan de). Zie JAN DE BAILLON.

Bailly (Gilles). Zie GILLIS BAILLY.

Baioca. Zie BAYEUX (bisdom).

Bairy (Jennin de). Zie JAN DE VAVRY.

Ballingschap in zake van ketterij en godslastering. Aanhangers van Lambert le Bègue gebannen uit het bisdom Luik (c. 1175-1177), II, 12-18; Mathilde Billarde te Doornik voor één jaar (1 April 1276), I, 139-140; II, 391; — de verzoende ketter Jacob Clerici te Doornik uit het bisdom, daarenboven tot eenjarige gevangenschap verwezen (3 Sept. 1355), II, 142-143; — de magistraat van Maastricht bepaalt een jaar ballingschap voor de Dansers, die zijne verordeningen overtreden (18 Nov. 1374), III, 44; — Meulin Heerbrecht te Ieperen, voor tien jaar uit Vlaanderen (7 Febr. 1375), III, 45; — Hannin Roey te Ieperen, voor twee jaar uit Vlaanderen (5 Oct. 1390), III, 48; — broeder Thoerken te Brussel gebannen uit Brabant (1411), II, 198; — de verzoende ketter Nicolaas Serrurier te Constanz, uit de bisdommen Doornik en Kamerijk zijn leven lang en uit het bisdom Parijs gedurende tien jaar (12 April 1418), II, 205, 209; — de verzoende ketter Mattheus Grabow te Constanz levenslang uit de geestelijke provincie Keulen en vooral uit het bisdom Utrecht (31 Mei 1419), II, 225-226; — Wattier Quaret levenslang te Doornik (25 Mei 1420), I, 298; — Jacob de Bléharies te Doornik (1423), III, 63-64; — Frederik Frederikszoon te Utrecht voor vijf jaar uit de stad (1426), I, 304-305; — Bartraet, de vrouw van Gerijt Wenerszoon, Lijsbet vander Meern, zuster Rutgher en zuster Jutte, te